

УДК 811.111:378.14

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.80.2.23>

Руденко Г. О.

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА ПРИКЛАДІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Без навчання та знань англійської мови протягом усього життя у сучасному світі не обійтися, адже будь-яка освічена людина має володіти чималим багажем знань. Причому дуже важливо цей багаж постійно оновлювати та поповнювати, інакше важко буде наздогнати стрімкий перебіг життя, а відстати від нього – означає бути неконкурентоспроможним на ринку праці, втратити можливість одержати бажану роботу. Вирішити цю й багато інших проблем у нинішній ситуації може допомогти дистанційне навчання [1] – добре організована й контрольована самоосвіта з використанням комп'ютерної техніки та комунікаційних мереж.

Основною перевагою дистанційної форми навчання над очною формою є передусім її зручність: студент самостійно обирає час і місце для навчання, що дозволяє йому працювати чи паралельно вчитися на стаціонарі в іншому місті чи навіть країні. Окрім того, заміна конспектів електронними ресурсами та новітніми методами навчання, а також постійні консультації з викладачем надають цій формі самоосвіти додаткові переваги перед заочною [1].

Серед недоліків дистанційного навчання варто виділити психологічну і "комп'ютерну" невідповідність викладачів. Це пов'язано із традиційною методикою навчання, яка передбачає не віртуальне, а "живе" спілкування між студентом і викладачем [1].

Взагалі для навчання "на відстані" потрібно мати сильну мотивацію та самоорганізацію, бо, як було сказано, це передусім самоосвіта, тобто здатність студента працювати самостійно. Для когось це є перевагою, а для когось, навпаки, недоліком – все залежить від людини та її характеру.

У нашому університеті це немає спеціальності, за якою в повному обсязі було би розроблено дистанційне навчання [1].

Сьогодні ми можемо порекомендувати викладачам англійської мови замислитися над підвищенням кваліфікації таких предметів: курсу зі створення тестів, курсу із технічного перекладу, курсу комп'ютерної грамотності, основ дистанційного навчання та курсу програмного забезпечення дистанційного навчання [1].

Ключові слова: дистанційне навчання, іноземна мова, недоліки, переваги, знання, можливості, доступність матеріалів, освіта.

Популярність дистанційної освіти в останні роки різко зросла. Ця форма навчання є найбільш гнучкою та доступною для багатьох бажаючих отримати знання. Багато сказано на користь дистанційної освіти і, мабуть, не менше – про недоліки подібної форми навчання.

Мета статті – проаналізувати, наскільки вагомими є причини впровадження дистанційного навчання в наше повсякденне життя, а саме у вивчення англійської мови.

Нині вже нікого не здивуєш наявністю ПК та Інтернету вдома, а це, у свою чергу, дає безкраї можливості для саморозвитку, збільшення кругозору, тренування інтелекту та пам'яті, розширення світогляду, вдосконалення чи підвищення кваліфікації та самоосвіти. Ні викладачі, ні студенти не втрачають нагоди використовувати новітні технології з користю, тому онлайн-навчання стає дедалі популярнішим. Чудовим є те, що за мінімуму незручностей і вимог людина, яка хоче навчитися англійської мови, обов'язково навчиться, без відриву від роботи та не виходячи з дому [2].

Технології, що застосовуються у дистанційному навчанні, налічують три види:

Перша технологія – дистанційне навчання, що проходить на основі паперових і аудіоносіїв. Сюди входить аудіо- та відеодиски, навчально-методичні посібники, підручники та ін. Зазвичай за цієї форми навчання зі студентом працює викладач, котрий перевіряє роботи, надіслані поштою, а також консультує і відповідає на питання по телефону. Крім того, іноді проводяться заняття у спеціальних навчальних приміщеннях.

Друга технологія – це дистанційне навчання за допомогою телевізора, так звана телевізійно-супутникова технологія. Вона користується малим попитом, оскільки є дорогою і складною.

Третя технологія – це дистанційне навчання за допомогою Інтернет-технологій. Інтернет-навчання користується дедалі більшим попитом і стає дедалі актуальнішим у міру щільного і повсюдного впровадження Інтернету в наше життя. Ця технологія включає в себе всі вищезазнані форми в різних пропорціях [3].

Інтернет – це масштабні можливості, це джерело не тільки інформації, а й отримання якісної освіти. Дистанційна освіта стає дедалі популярнішою завдяки збільшеній доступності Інтернет як у плані місця розташування, так і у плані матеріальному.

Поєднання освіти та можливостей Інтернету має багато позитивних і негативних сторін.

Серед суттєвих **позитивних** рис дистанційної форми навчання можна відзначити такі:

1. Можливість навчатися у будь-який час. Студент, який навчається дистанційно, може самостійно вирішувати, коли і скільки часу упродовж семестру йому приділяти на вивчення матеріалу. Він буде для себе індивідуальний графік навчання [4].

2. Можливість навчатися в будь-якому місці. Студенти можуть вчитися, не виходячи з дому чи офісу, перебуваючи у будь-якій точці планети. Щоб почати навчання, необхідно лише мати комп'ютер із доступом до Інтернету. Відсутність необхідності щодня відвідувати заклад освіти – безсумнівний плюс для людей

з обмеженими можливостями здоров'я, для тих, хто проживає у важкодоступних місцевостях, батьків із маленькими дітьми [4].

3. Навчання без відриву від основної діяльності. Для навчання зовсім не обов'язково брати відпустку на основному місці роботи, виїжджати у відрядження. Також дистанційно можна навчатися на декількох курсах чи у декількох закладах освіти одночасно [4].

4. Можливість навчатися у своєму темпі. Не обов'язково навчатися у тому ж темпі, що й інші студенти. Студент завжди може повернутися до вивчення більш складних питань, кілька разів подивитися відеолекції, перечитати листування з викладачем, а вже відомі йому теми може пропустити. Головне, успішно проходити проміжні та підсумкові атестації [4].

5. Доступність навчальних матеріалів. Доступ до всієї необхідної літератури відкривається студенту після реєстрації у системі дистанційного навчання або він отримує навчальні матеріали електронною поштою. Зникає проблема нестачі чи відсутності підручників, навчальних посібників чи методичок [4].

6. Мобільність. Зв'язок із викладачами, репетиторами здійснюється різними способами: як онлайн, так і офлайн. Проконсультуватися з викладачем за допомогою електронної пошти іноді ефективніше та швидше, ніж призначити особисту зустріч за очного або заочного навчання [4].

7. Навчання у спокійній обстановці. Проміжна атестація студентів дистанційних курсів проходить у формі онлайн-тестів, тому у студентів менше причин для хвилювань. Виключається можливість суб'єктивної оцінки: на систему, яка перевіряє правильність відповідей на питання тесту, не вплине успішність студента з інших предметів, його соціальний статус та інші чинники [4].

8. Індивідуальний підхід. За традиційного навчання викладачеві досить важко приділити необхідну кількість уваги всім студентам групи, підлаштуватися під темп роботи кожного. Використання дистанційних технологій підходить для організації індивідуального підходу. Крім того, що студент сам обирає собі темп навчання, він може оперативно отримати у викладача відповіді на виникаючі питання [4].

9. Дистанційна освіта дешевша. Якщо порівнювати вартість навчання на заочній і дистанційній формах навчання, то дистанційна швидше за все буде дешевшою. Студенту не доводиться оплачувати дорогу, проживання, а у випадку із зарубіжними ЗВО не потрібно витратитися на візу і закордонний паспорт [4].

10. Зручність для викладача. Вчителі, репетитори, викладачі, що займаються педагогічною діяльністю дистанційно, можуть приділяти увагу більшій кількості студентів і працювати, навіть перебуваючи у відрядженні чи на конференції за кордоном [4].

Водночас дистанційне навчання не позбавлене і низки негативних рис:

1. Необхідна сильна мотивація. Практично весь навчальний матеріал студент-дистанційник освоює самостійно. Це вимагає достатньої сили волі, відповідальності та самоконтролю. Швидше за все, ніхто його підганяти чи заохочувати до навчання не стане. Підтримувати потрібний темп навчання без контролю з боку вдається не всім [4].

2. Нестача практичних вмінь і навичок. Досить проблемно якісно організувати дистанційне навчання за напрямками підготовки та спеціальностями, на яких передбачена велика кількість практичних занять. Навіть найсучасніші комп'ютерні тренажери не замінять майбутнім менеджерам "живої" практики [4].

3. Дистанційна освіта не підходить для розвитку комунікабельності. За дистанційного навчання особистий контакт студентів один з одним і з викладачами мінімальний, а то і цілком відсутній. Тому така форма навчання не підходить для розвитку комунікабельності, впевненості, навичок роботи у команді [4].

4. Проблема ідентифікації студента. Поки найефективніший спосіб простежити за тим, чи студент самостійно здавав іспити чи заліки, – це відеоспостереження, що не завжди можливо. Тому на підсумкову атестацію студентам доводиться особисто приїжджати до вишу або його філії [4].

Ми провели анкетування серед студентів нашого університету, де вони поділилися своїми враженнями про дистанційне навчання:

Іванна Горобець, студентка першого курсу фінансово-економічного факультету.

У зв'язку з пандемією COVID-19 ми були змушені перейти на дистанційну форму навчання. Онлайн-заняття мають свої плюси та мінуси. Плюсів, на мою думку, набагато менше, але все ж таки вони є:

1. З'являється більше вільного часу.
2. Легше сприймати матеріал.
3. Навчання онлайн є новим, нестандартним, але для багатьох цікавим.
4. Можливість самостійно працювати й обдумувати навчальний матеріал.

Але мінусів набагато більше:

1. Moodle не витримує навантаження та погано працює.
2. Брак живого спілкування з одногрупниками й викладачами.
3. Проблеми з мережею Інтернет (у багатьох випадках не було змоги працювати в онлайн-режимі).

Вважаю, що навчатися дистанційно – це недоречно, але у зв'язку з карантинними обмеженнями можна запровадити змішаний тип навчання, наприклад, лекційні, семінарські заняття варто виконувати в онлайн-режимі, а практичні заняття – у звичайному.

Руслан Ткачук, студент факультету економіки підприємництва:

Дистанційне навчання, на мою думку, має і плюси, і мінуси.

Плюси дистанційного навчання:

1. Студенти мають змогу більше часу проводити зі своєю родиною та навчатися вдома.

2. Більшість робіт, завдань і тестів виконуються в електронному варіанті, що зменшує обсяг письмової завантаженості.

Мінуси дистанційного навчання:

1. Не завжди, але виникають проблеми з Інтернетом та електропостачанням.

2. Нестача живого спілкування.

Маю пропозиції щодо вдосконалення дистанційного навчання:

1. Щодо лекційних занять, на яких описуються чіткі та реальні ситуації, то матеріал потрібно подавати у формі наглядних відеороликів.

2. Потрібно вибрати та закріпити більш потужний сервер, ніж Moodle, щоб він витримував усе навантаження.

3. Потрібно обрати та закріпити одну чітку програму, в якій би проводилися всі заняття з усіх дисциплін.

Ігор Сапожніков, студент обліково-економічного факультету:

Переваги дистанційного навчання:

1. Можливість навчатися у зручний час та у зручній обстановці.

2. Достатньо часу витрачаєш на самопідготовку.

3. Можливість снідати й обідати вчасно.

4. Ти не витрачаєш час на дорогу, не перетинаєшся у транспорті з людьми.

5. Головна перевага дистанційного навчання – це можливість навчатися в декількох закладах освіти.

Недоліки дистанційного навчання:

1. Не всі мають можливість зосередитися вдома на навчанні, тому зникає мотивація та інтерес до занять.

Дистанційне навчання за останні роки дає можливість зробити такі висновки: онлайн-освіта має як свої переваги, так і недоліки.

Ми провели експеримент на виявлення рівня якості навчання та присутності студентів на заняттях.

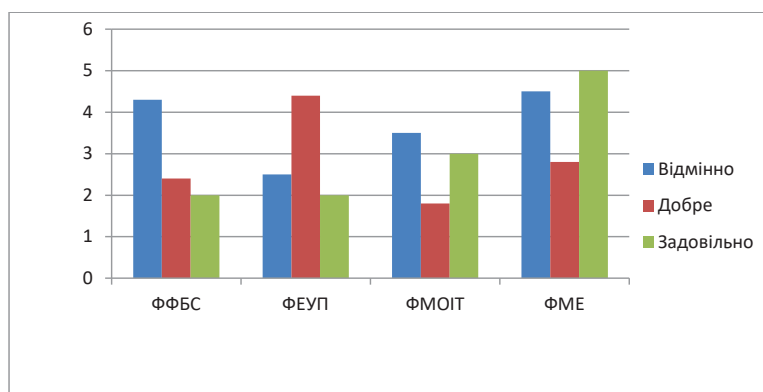

Рис. 1. Рівень якості навчання англійської мови до дистанційного навчання

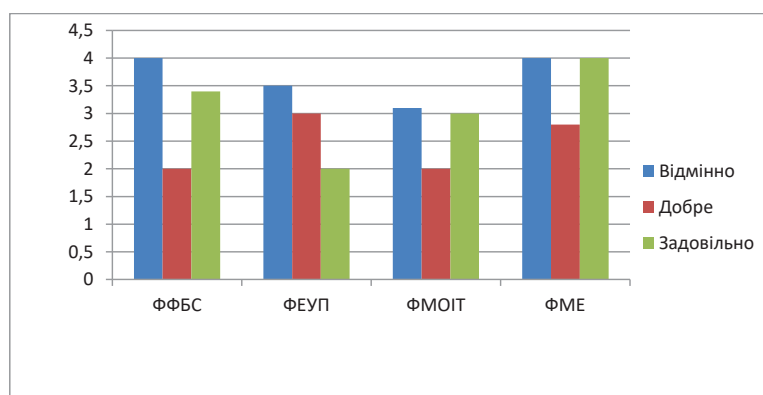

Рис. 2. Рівень якості навчання англійської мови під час дистанційного навчання

Експеримент показав, що дистанційне навчання суттєво вплинуло на успішність студентів. Деякі студенти, котрі навчалися на відмінно, стали вже навчатися на добре або задовільно, але є такі студенти, які,

навпаки, навчалися на задовільно та завдяки дистанційному навчанню піднялися вгору та вже отримують оцінки добре або відмінно.

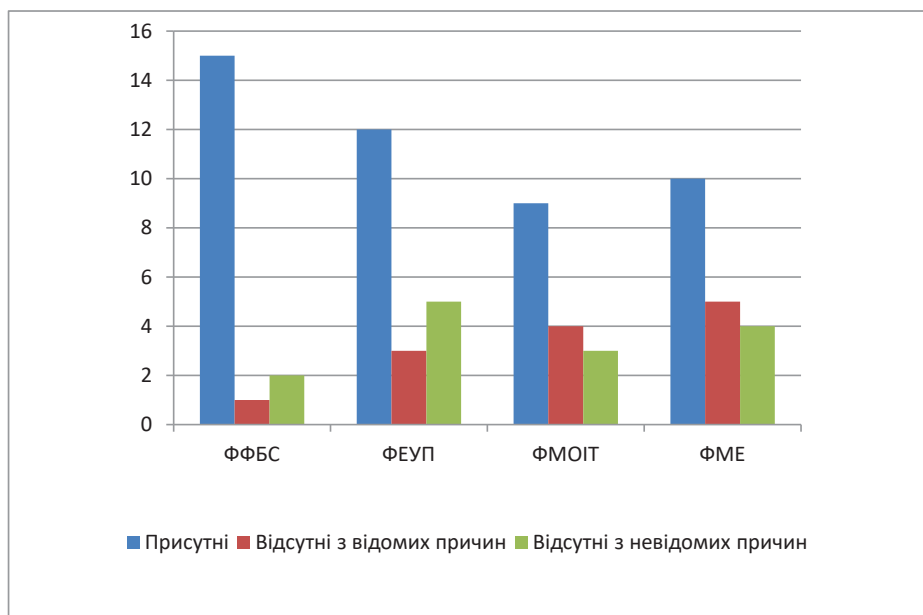

Рис. 3. Рівень присутності студентів на заняттях з англійської мови до дистанційного навчання

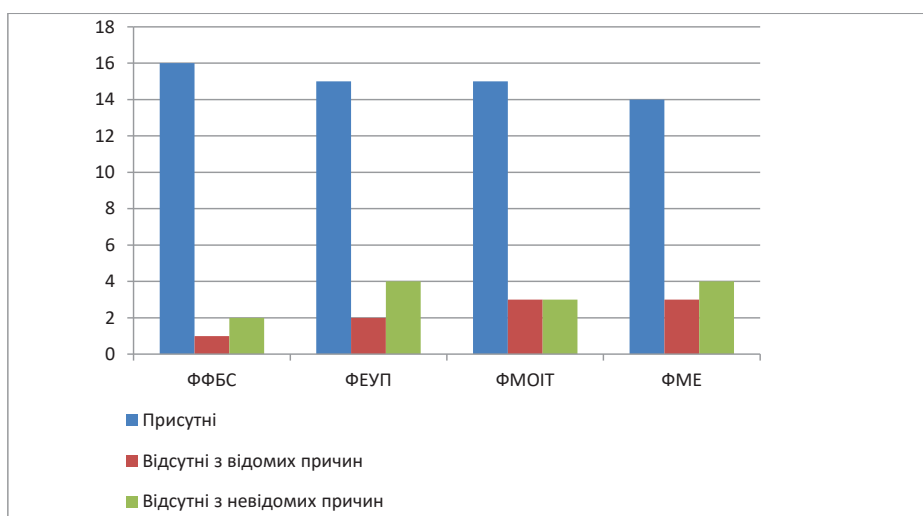

Рис. 4. Рівень присутності студентів на заняттях з англійської мови під час дистанційного навчання

За результатом експерименту ми бачимо, що рівень присутності студентів на заняттях з англійської мови значно покращився. За дистанційного навчання студенти, які недобре почуваються, все одно можуть бути присутні на заняттях.

Висновки. Дистанційне навчання має свої переваги та недоліки, але з вищесказаного та за результатом експерименту можна зробити висновок, що воно має більше переваг і позитивної динаміки. Всі недоліки насамперед залежать від студентів і самих викладачів, від того, як вони приймають суть дистанційного навчання.

Є моменти, де необхідно змінити або під коректувати структуру дистанційного навчання для досягнення більшої ефективності, зокрема:

- 1) Удосконалення електронної версії балло-рейтингової системи.
- 2) Застосування практичних відеопосібників під час проведення теоретичного курсу.
- 3) Розробка додаткових курсів з англійської мови для компенсації знань студентів, відсутніх на заняттях.
- 4) Введення та посилення захисту і контролю над головними комп'ютерними базами й електронними центрами.

Використана література:

1. Заховайко М. Дистанційне навчання: плюси й мінуси. Київ, 2008. URL: <https://kpi.ua/805-9> (Дата звернення: 14.03.2021).
2. Тетяна М. Дистанційне навчання сьогодні. Київ, 2020. URL: <https://buki.com.ua/blogs/dystantsiynе-navchannya-sohodni/> (дата звернення: 15.03.2021).
3. Донецький юридичний інститут МВС України. Вікіпедія: вільна енциклопедія. URL: <https://www.dli.donetsk.ua/news/2020-06-04-3> (дата звернення: 15.03.2021).
4. Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова. Дистанційне навчання: Особливості дистанційного навчання, 2021. URL: <https://fpo.kname.edu.ua/index.php/uk/druga-vishcha-osvita> (дата звернення: 18.03.2021).

References:

1. Zakhovayko M. Dystantsiynе navchannya: plyusy y minusy. [Distance learning: pros and cons.] Kyiv, 2008. URL: <https://kpi.ua/805-9> (Data zvernennya: 14.03.2021).
2. Tetyana M. Dystantsiynе navchannya sohodni. [Distance learning today.] Kyiv, 2020. URL: <https://buki.com.ua/blogs/dystantsiynе-navchannya-sohodni/> (data zvernennya: 15.03.2021).
3. Donetskyu yurydychnyy instytut MVS Ukrayiny. Vikipediya: vilna entsyklopediya. [Donetsk Law Institute of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine. Wikipedia: free encyclopedia.] URL: <https://www.dli.donetsk.ua/news/2020-06-04-3> (data zvernennya: 15.03.2021).
4. Kharkivskiy natsionalnyi universytet miskoho hospodarstva imeni O. M. Beketova. Dystantsiine navchannya: Osoblyvosti dystantsiynoho navchannya. [Kharkiv National University of Municipal Economy named after O. M. Beketov. Distance learning: Features of distance learning], 2021. URL: <https://fpo.kname.edu.ua/index.php/uk/druga-vishcha-osvita> (data zvernennya: 18.03.2021).

Rudenko H. O. Advantages and disadvantages of distance learning on the example of learning a foreign language

Lifelong learning is indispensable in the modern world, because any educated person should have a considerable store of knowledge. And it is very important to keep updating this store; otherwise it will be difficult to catch up with the rapid course of life. And to be behind the times means to be uncompetitive in the labor market, to lose the opportunity to get the required job. Distance learning will help to solve this and many other problems in the current situation.

Distance learning is a well-organized and controlled self-education using computer technology and communication networks.

The main advantage of distance learning over full-time education is, first of all, its convenience: the student independently chooses the time and place for study, which allows him to work or study in another city or even country. In addition, the replacement of lecture notes with electronic resources and the latest teaching methods, as well as constant consultation with the teacher, give this form of self-education additional advantages over the education by correspondence.

Disadvantages of distance learning include psychological and "computer" unpreparedness of teachers. This is due to the traditional method of teaching, which involves not virtual, but "face-to-face" communication between student and teacher.

In general, for distance learning you need to have a strong motivation and self-organization, because it is, first of all, self-education, which is the student's ability to work independently. It is an advantage for someone, and for others, on the contrary it can be a disadvantage, it all depends on the person and his/her character.

Our university has no specialty for which distance learning is fully developed. Today, we can encourage teachers to consider training in the following subjects: a test design course, a technical translation course, a computer literacy course, distance learning basics, and a distance learning software course.

Key words: distance learning, foreign language, disadvantages, advantages, knowledge, opportunities, availability of materials, education.